



Met het grasseizoen 2018 voor de deur zette VeeteeltGRAS in samenwerking met ForFarmers de vijf belangrijkste aandachtspunten voor komend seizoen op een rij. Alles is gericht op een zo hoog mogelijke kwaliteit van het eigen ruwvoer.

# Focus houden op de kwaliteit van gras

Wie doelgericht aan de graskwaliteit wil werken, moet voorafgaand en tijdens het seizoen vele keuzes maken. Bijvoorbeeld hoe vaak je gaat maaien en wat je gaat doen met de latere snedes. Basiszaken als een goede mestverdeling, een goed werkende ontwatering en tijdig bekalken moeten altijd goed geregeld zijn. Voor ForFarmers is graskwaliteit een van de speerpunten binnen Terra+, hun totaalaanpak voor meer melk uit ruwvoer. Voor de start van het ruwvoerseizoen selecteerde teeltspecialist Tom Niehof van ForFarmers vijf aandachtspunten voor een succesvol grasjaar.

## 1 Ken de zwavelbehoefte van het gras

Gras heeft zwavel nodig om eiwit te maken, maar in het voorjaar is de hoeveelheid zwavel in de bodem nihil. De verhouding tussen zwavel en stikstof in de plant is optimaal wanneer in de grasplant tien keer zoveel stikstof als zwavel aanwezig is (de N/S-verhouding). Is deze verhouding groter dan 15:1, dan is er een acuut zwavelgebrek in het gras.

In tabel 1 is te zien hoe de verhouding tussen zwavel en stikstof uitpakt. Teeltspecialist Tom Niehof: 'In het voorjaar is de levering van zwavel uit de bodemvoorraad nihil. Mineralisatie van organische stof zorgt later in het seizoen voor voldoende zwavel, maar voor de eerste grassneden is dit meestal ontoereikend. Kies daarom voor de eerste snede voor stikstofkunstmest met zwavel.'

Tabel 1 – Optimaal zwavelgehalte (S) van de graskuil afhankelijk van het ruweiwitgehalte (re) omgerekend naar stikstofgehalte (N)

re-gehalte (g/kg ds)	N-gehalte (g/kg ds)	S-gehalte (g/kg ds)		
		N/S < 10	N/S 12	N/S > 15
100	16	> 1,6	1,3	< 1,1
125	20	> 2,0	1,7	< 1,3
150	24	> 2,4	2	< 1,6
175	28	> 2,8	2,3	< 1,9
200	32	> 3,2	2,7	< 2,1
225	36	> 3,6	3	< 2,4
250	40	> 4,0	3,3	< 2,7

## 2 Investeren in extra voeropslag

Melkgevende koeien, droge koeien en pinken, elke doelgroep heeft een eigen voerbehoefte. 'Als je een hoge benutting van het eigen gras wilt realiseren, is het zaak om elke doelgroep de juiste kwaliteit ruwvoer te geven', stelt Niehof. Een goed voorbeeld is volgens hem het specifiek "transitiegras" maken voor de droogstaande koeien en dat opslaan in balen. Voor een hoge voerbehoefte is een flexibele voeropslag nodig. Niehof: 'Dit betekent dat veehouders altijd één voerplaat extra zouden moeten hebben om het voer volledig te kunnen plaatsen. Dat geeft ook de ruimte om het te kunnen voeren wanneer het nodig is. Door gebrek aan voeropslag ontbreekt het nog wel eens aan deze flexibiliteit.'

### 3 Tijdig maaien voor hogere kwaliteit

Idealiter zit begin juni de tweede snede alweer onder het plastic. 'Dat betekent dat je de eerste snede rond 5 mei moet maaien', stelt Niehof. 'Vroeg maaien betekent een hogere kwaliteit van zowel de eerste als de tweede snede. Gras dat langer dan vijf weken staat, gaat hard in kwaliteit achteruit. Let daarbij op de doorschietdatum bij de mengselkeuze bij graslandvernieuwing. Gras groeit uit gras, vooral in de laatste dagen groeit het gras exponentieel en worden opbrengsten onderschat.' Door de exponentieel hoge groei ontstaan snel té hoge opbrengsten, waarvoor niet bemest is. Dit gaat ten koste van de verteerbaarheid en het ruweiwitgehalte.

Volgens Niehof hoeft vroeg maaien niet ten koste te gaan van de structuur in de kuil, mits hier bij de keuze van de grasmengsels rekening mee is gehouden. Door iets droger in te kuilen kun je ook prima sturen op de snelheid van de graskuil. Ook is het verstandig om ruweiwitgehalten boven de 200 gram per kilo droge stof te vermijden, omdat extreem eiwitrijk gras minder goed conserveert.

### 4 Niet besparen op loonwerkkosten

Veehouders hikken nog wel eens aan tegen de loonwerkkosten als ze een extra snede gras kunnen maaien. De eerste gedachte is dan 'ik heb al zo veel ruwvoer, dan is het niet interessant om kosten te maken voor nog een snede'. Niehof begrijpt die reactie, maar rekent voor dat het tegendeel meestal waar is. Hij adviseert veehouders te rekenen in loonwerkkosten per kilo droge stof. Essentieel daarbij is hoeveel melk een koe van die kilo droge stof kan maken. 'Vaker maaien komt de kwaliteit van het gras en de kwaliteit van de zode ten goede. Minder vaak maaien betekent minder kwaliteit in de kuil.'

Een rekenvoorbeeld illustreert Niehofs advies. De kosten van één keer vaker maaien in het seizoen zijn 100 euro per snede. Vanuit het belang van een hogere voederwaarde en daardoor meer melk per koe is een verhoging van 20 vem per kilogram droge stof op jaarbasis voldoende. Een hogere ruwvoeropname en lagere krachtvoerkosten zijn vervolgens extra winst. Daar staat tegenover dat een keer extra maaien ook ten goede komt aan de bodemvruchtbaarheid (met name vochtvoorziening) en de zodekwaliteit (onkruiddruk), wat ook een besparing kan zijn op bijvoorbeeld graslandverbetering.

### 5 Laatste sneden beter verwaarden

Een optimale benutting van het najaarsgras begint met optimaal bemesten. Niehof: 'Dat betekent geen drijfmest vanaf half juli en kleine giften stikstof, liefst gecombineerd met kali om het gewas gezond te houden.' Om de laatste drijfmest goed te verdelen is mengen met water (1:3) een goede optie; het leidt tot een hogere benutting van eigen drijfmest. Veehouders die in de buurt wonen van een grasdrogerij kunnen overwegen om grasbrok te maken. Deze optie is financieel en milieutechnisch vaak minder interessant. Zomerstalvoeren is een goed alternatief dat bij voldoende draagkracht wel toepasbaar is. 'Je hebt geen inkuilverliezen en dankzij de hoge eiwitwaarden kun je besparen op eiwitrijk krachtvoer', stelt Niehof. Bovendien is vers gras erg smakelijk. Als je wel inkuilt, dan zijn gunstige oogstomstandigheden erg belangrijk. Voor de benutting van het eiwit en de smakelijkheid is een drogestofgehalte rond de veertig procent gewenst. Het advies is wel om een inkuilmiddel te gebruiken. Dat draagt bij aan de smakelijkheid.

